

УДК 338.2

Блохіна Вікторія

*Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя*

## ВПРОВАДЖЕННЯ ERP-СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Blokhina Viktoriia

*Ternopil Ivan Puluj National Technical University*

## IMPLEMENTATION OF ERP SYSTEMS AT UKRAINIAN COMPANIES

Діяльність любого підприємства ґрунтується на низці взаємопов'язаних бізнес-процесів, а саме управління фінансами, виробництвом, трудовими ресурсами, продажами, постачанням, планування діяльності, модернізація виробництва та ін.

Дуже часто облік всіх цих процесів на підприємстві ведеться за допомогою різних програмних продуктів. Наприклад регламентований (бухгалтерський) облік в спеціалізованій програмі, управлінський облік, облік виробничих процесів, складський за допомогою Exel, маркетинг та відділ продажів за допомогою CRM-системи (Customer Relationship Management - «управління взаємовідносинами з клієнтами») та ін. В результаті на підприємстві нібито є весь обсяг даних про його діяльність, але зібрати повні дані та проаналізувати їх майже неможливо, бо це потребує операцій по обміну, систематизації, та приведення даних до якогось єдиного вигляду та формату, що є дуже трудомістким, потребує багато часу і не дає гарантії, що в результаті дійсно будуть отримані всі потрібні та достовірні дані. Більш того, так як облік ведеться в різних програмних продуктах, то часто дані дублюються і навіть можуть не співпадати.

Рішенням для модернізації управління підприємством та обліково-аналітичного забезпечення є впровадження ERP-системи. Незважаючи на те, що ERP-системи мають довгу історію розвитку, питання впровадження оптимальної ERP-системи на підприємствах України, незалежно від розміру та масштабів господарювання, для підвищення ефективності функціонування, залишається актуальним.

ERP (Enterprise Resource Planning) – планування ресурсів підприємства. Це програмне рішення, яке дозволяє організувати управління виробничими процесами, маркетинговими інструментами, бухгалтерією, персоналом та ін. в єдиному програмному продукті, надає можливості для повного аналізу даних майже всіх процесів функціонування підприємства та прийняття управлінських рішень [1, 2].

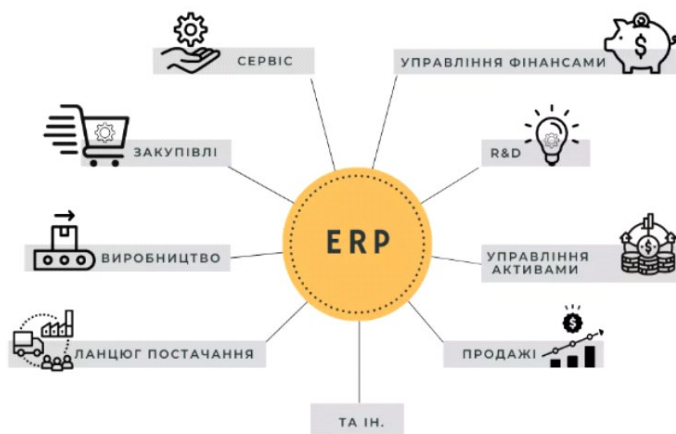


Рис. 1. Область застосування системи ERP залежно від потреб організації [1]

Впровадження ERP-системи на підприємстві вимагає ретельної та досить довгої підготовки, аналізу та впорядкування бізнес-процесів, які відбуваються в процесі господарювання, та даних, які накопичуються при цьому.

Є кілька умов для успішної реалізації проекту та отримання очікуваних результатів:

- Системність внутрішнього середовища підприємства. На рівень ефективності управління підприємством впливають чинники внутрішнього середовища, які згруповані у напрями: цільовий, організаційний, технологічний, кадровий, культурний, виробничий, фінансовий, маркетинговий, інвестиційний, інноваційний, а саме цілі, структура управління, завдання, технологія досягнення завдань та персонал [5].

- Підприємство має повністю працювати у правовому полі. Неможливо отримати повністю достовірну картину господарських процесів при неповних початкових даних.

- Фінансова готовність підприємства до впровадження ERP-системи.

При виборі системи ERP, на яку планує переходити підприємство, запит "Топ систем ERP для України" [6] дає великий список, в якому є як готові рішення, так і системи, які складаються з великої кількості додатків, з яких "конструктором" набирається потрібне:

- Microsoft Dynamics 365;
- SAP ERP;
- IT-Enterprise – український розробник;
- Універсал 7 ERP української компанії СофтПро;
- BJet ERP – Комплексна ERP система українського розробника, яка також включає блок CRM. Система базується на міжнародній платформі Odoo;
- BAS ERP та ін. [3].

Головне значення при виборі зазвичай мають наступні фактори: ціна впровадження і обслуговування; оперативність супроводжування і надання оновлень (для бухгалтерії, враховуючи швидкість з якою змінюється податкове законодавство в нашій країні) та можливість імпорту даних з програм, які використовуються на моменті впровадження; відповідність базового варіанту ERP-системи до потреб підприємства та цілей які ставляться, так як люба адаптація потребує додаткових фінансових вливань.

При переході на ERP-системи закордонних розробників є дуже великі можливості, але виникає питання ціни. На сьогодні, наприклад, в умовах війни, Microsoft робить знижки на ліцензії, є компанії, які роблять знижки на ліцензії на рішення локалізації (тобто доопрацювання, що адаптують його до Законодавства України та вимог конкретного підприємства) але після закінчення війни ціни повернуться і чи будуть вони виправдані? Проблемою може стати володіння працівників англійською, так як документація викладена англійською, в більшості софтів немає української мови. Це може вимагати додаткових витрат на адаптацію програмного забезпечення. Міжнародні системи орієнтовані на міжнародні стандарти обліку. Заходячи на ринок певної країни, ERP-система лише адаптується до локального законодавства та певних місцевих робочих практик, та вимагає постійного супроводу, швидкість та якість якого залежить від кількості клієнтів на локальному ринку. Таким чином можуть бути питання до супроводжування в розрізі оновлення форм звітів, податкових накладних та ін. для бухгалтерії.

Найбільш природнім здається перехід на BAS ERP, принаймні з точки зору бухгалтерії, бо ця програма є майже повним аналогом 1С, яка була самою розповсюдженою бухгалтерською програмою, і, в принципі, має повний пакет готових рішень для ведення управлінського обліку. Але після накладання санкцій на продукти «1С» у 2017 році правонаступницею їхніх технологічних рішень в Україні стала

система «BAS». Всі права на програмний продукт належать компанії «NetHelp» (Польща). 15 травня 2020 року РНБО продовжило санкції проти російських компаній, які розробляють 1С та BAS ERP. На сьогодні санкції стосуються таких програмних продуктів: 1С 7 та 8, BAS ERP та ін. [9]. Щодо 1С та BAS ERP, то заборона стосується таких дій: здійснення державних закупівель товарів, послуг, робіт; використання державними підприємствами, установами та організаціями України.

Санкції стосуються в першу чергу державних компаній – їм заборонено використовувати ці програми у своїй діяльності. Санкції від 17.05.2020 не стосуються приватних підприємств, але варто звернути увагу на інші програми для ведення бухгалтерської звітності та ERP системи.

Є досить велика кількість ERP-систем українських розробників. З них привертають увагу наступні: IT-Enterprise (має багато реалізованих проєктів на підприємствах різних галузей економіки [10]), BJet ERP (комплексна ERP система українського розробника, яка також включає блок CRM. Система базується на міжнародній платформі Odoo. BJet містить повні набори модулів, які адаптовані до специфіки конкретного бізнесу [9]), Універсал 7 ERP (потужне багаторівневе рішення класу ERP для автоматизації бізнес-процесів середнього та великого бізнесу [7]) та ін.

Досвід впровадження цифрових технологій до бізнес-процесів іноземних підприємств свідчить про те, що управління підприємством стає більш результативним в разі автоматизації інформаційного забезпечення такого управління на базі використання спеціальних програмних продуктів [4]. Впровадження ERP-системи на підприємстві потребує значних фінансових, трудових затрат, займає досить багато часу, але охоплює всі сфери діяльності підприємства, допомагає оптимізувати бізнес-процеси і підвищити ефективність як планування комерційної діяльності, у т. ч. фінансових витрат, так і виробничих процесів.

#### **Список використаних джерел:**

1. Дія. Бізнес. Що таке ERP-система та як вона допоможе вашому бізнесу? URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/sistematizacia-biznes-procesiv/so-take-erp-sistema-ta-ak-vona-dopomoze-vasomu-biznesu>.
2. Кавецький В.В, Ратушняк О.Г. Сучасні системи управління плануванням та організацією виробництва. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2021 №12
3. Краузе О., Піняк І., Шпилик С. CRM як джерело інформації для розробки маркетингових проєктів та стратегічного управління конкурентоспроможністю. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 77. № 4. С. 94-102. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1095>
4. Курган Н. В Обґрунтування вибору ERP-рішення для цифровізації, обліку, аналізу та управління на підприємствах України. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*, 2020, с. 238-249
5. Скриньковський Р.М., Семчук Ж.В., Гарасим Л.С. Діагностика внутрішнього середовища підприємства в контексті вивчення сильних і слабких його сторін. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2016 №3
6. Топ 10 ERP систем для України. URL: <https://www.livebusiness.com.ua/tools/erp/>
7. Універсал 7 ERP. URL: <https://www.wgsoftpro.com/2017/main.php>
8. «1С» розбрату. Як російська система автоматизування бізнесу вкоренилася в Україні – розслідування DOU. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/what-is-happening-with-1c-in-ukraine/>
9. BJet ERP. URL: <https://bjetpro.com>
10. IT- Enterprise. URL: <https://www.it.ua/about-company>.